

Nieuwjaarsdag

Wat een toeval. Vandaag, 1 januari, zondag, eerste dag en wij zijn hier bijeen. Velen worden waarschijnlijk deze morgen wat sloom wakker na een avond van veel te veel. Te veel eten, drinken, praten, dansen en vuurwerklaaai. Misschien dat het Nieuwjaarsconcert uit Wenen de kater een beetje kan verjagen op deze stille zondag. Maar wij zijn hier en horen Lukas vertellen over een ontmoeting in de tempel van Jerusalem die de ogen van Simeon en Hanna en van Jozef en Maria opent voor het begin van een nieuwe toekomst. Het is al begonnen, zie je het niet? roept de profeet Jesaja. Dit 40 dagen jonge kind dat Simeon in zijn handen draagt is het begin van een revolutie. Het Koninkrijk is aangebroken, in het verborgene en onopvallend. Vrede en licht beginnen te stralen voor allen.

Dit verhaal klinkt van oudsher op 2 februari. Veertig dagen na kerstmis. In de oosterse kerken wordt deze dag het feest van de Ontmoeting genoemd en hier in het westen draagt het de naam: Maria Lichtmis. Er wordt die dag een lichtprocessie gehouden om het licht dat Simeon en Hanna hebben ontdekt de wereld in te dragen. En met dit feest eindigt de kerstkring om op 3 februari met de zegen van Blassius op weg te gaan naar Pasen, het hartsgeheim van de christelijke levensweg.

Een week geleden hoorden we het geboorteverhaal van Jezus. Geen plaats in de herberg, maar wel in een kribbe, een voerbak. En herders die door engelen bewogen dit pasgeboren kind komen begroeten en verwarmen. Daarmee is zijn menselijke oorsprong getekend. Hij staat in de traditie van herders, nomaden, mensen die rondtrekken in een kleine groep met hun dieren op zoek naar gras en water, naar een plek om tijdelijk te leven. Mensen onderweg die luisteren waarheen de Levende hen voorgaat. Geen vastgeroeste, angstige en op zekerheid spelende mensen die van de Levende een afgod maken van staal en beton om hun bezit te verdedigen. Nee, zo niet, maar wel, als herders, als pelgrims, mensen van de weg die blijven groeien en in gesprek gaan en blijven zoeken naar levenswijsheid, die de stem van hun hart volgen, hoe lang van jaren ze ook zijn, ze blijven in beweging en vergeten de kribbe van hun afkomst niet.

Naast de kribbe heeft Jezus een tweede oorsprong, een tweede natuur. En die tekent Lukas in de tempel van Jeruzalem. Het huis waar de Levende zijn Naam doet wonen. Daarheen brengen zijn ouders hem op de achtste dag na zijn geboorte om hem te besnijden en zo tot zoon van het verbond te maken. Door zijn ouders staat Jezus vanaf den beginne in de joodse traditie. En dan opnieuw op de veertigste dag, om hem als eerstgeborene voor te stellen en op te dragen aan de levende. Twee tortelduiven, het geschenk van de armen, bieden zij aan en ontvangen hun kind als een kind van God terug. Dit klinkt vroom, maar is oerspannend. Bezit wordt veranderd in een geschenk. Niet langer is dit kind van hen, hun bezit, maar het is

van God en daarmee van zichzelf en heeft een unieke en eigen weg te gaan, die ouders helpen ontdekken. Want kinderen mogen geen copy van hun ouders worden, maar zijn beeldragers van God, ze zijn in zijn beeld en op hem gelijkend geschapen. In het leerhuis van de tora, de onderwijzing die de levensweg opent, mag en kan een mens zijn/haar waarde en roeping ontdekken. Daarvoor staat de tempel symbool. Op het moment dat Lukas zijn evangelieverhaal schrijft wordt deze tweede tempel verwoest door de Romeinen in het jaar 70 na de geboorte van de Messias. Ze is nooit herbouwd, alleen de Klaagmuur staat nog overeind als een gedenkteken. Maar de ziel van de tempel, haar geheim is opnieuw een draagbaar heiligdom. Een boek vol verhalen en poëzie dat openligt om te lezen en te leven. En daar in die leerschool zijn Simeon, de dienaar, en de oude profetes Hanna als dragers van een bevrijdingsvisioen aanwezig. Zijn naam betekent: hoorder, luisteraar. Wie hoort zal zien. En haar naam betekent: begenadigde, betrokkenheid. Een loflied op Gods bevrijdende aanwezigheid (1 Samuel 2).

Wat deze twee verwachten wordt werkelijkheid in dit gewone en onopvallende kind. De messias is er, een ware zoon van Israel, een licht voor alle volken. Immanuel. De Levende woont in en tussen mensen als een levenwekkende inspiratiebron, die mensen tot kinderen van God maakt en ons allen tot zussen en broers van elkaar. God als de bron van vrijheid, gelijkheid en zusterschap ver voor de Franse revolutie. Dat is het goede nieuws op deze eerste dag van een nieuw levensjaar.

Staande met het kind in zijn armen zingt Simeon zijn lofzang. Hij zingt niet dat hij in vrede kan heengaan, zijn ogen sluiten en sterven. Zo is het vaak verstaan. Het kan ook betekenen: nu ik dit kind gezien heb, kan ik in vrede op weg gaan, kan echt leven beginnen, want met dit kind begint de uittocht naar het land van belofte hier op aarde. Dit kind waarvan Simeon vooruitblikkend reeds ziet dat het een teken van tegenspraak zal zijn. Hij zal afwijzing en aanvaarding te weeg brengen en het verborgen goed en kwaad blootleggen. De weerstand zal zich tegen hem keren, maar de bevrijding die God in en met mensen begonnen is, is niet meer te stoppen. Moge dit jaar ons openen voor die aanwezigheid en ons doen gaan op de weg van de vrede en de dialoog.

André Wesche

Gelezen: Lukas 2, 21-40 en fragmenten uit Psalm 91.